

Datum
2019-12-16
Vår referens
Mikael Kylsäter
Strateg
mikael.kylsater@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Malmöinitiativet - Malmö stad - Utlys klimatnödläge omedelbart STK-2019-783

Sammanfattning

Den 13 mars 2019 lämnade Katri Frankenstein in ett förslag på Malmöinitiativet om att Malmö stad ska utlysa klimatnödläge. Förslaget innebär bland annat att Malmö stad erkänner att nödläget kräver massmobilisering, att kommunen tar fram en klimatnödlägesplan och prioriterar planen i kommunens strategiska arbete samt påverkar andra aktörer att göra detsamma.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

1. Kommunstyrelsen anser initiativet om att utlysa klimatnödläge som besvarat med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.
2. Kommunstyrelsen avger yttrande i enlighet med stadskontorets förslag.

Beslutsunderlag

- Malmöinitiativet - Malmö stad - Utlys klimatnödläge omedelbart
- Förslag till yttrande
- Ärendet utgår KSAU 190902 §486
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200108 Malmöinitiativet - Utlys klimatnödläge omedelbart
- Förslag till yttrande

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-09-02
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-01-08
Kommunstyrelsen 2020-01-15

Beslutet skickas till

Malmöinitiativet

Ärendet

Vad är Malmöinitiativet?

Malmöinitiativet är en plattform på Malmö stads hemsida där alla kan komma med förslag och synpunkter som gäller Malmö. Här kan alla som vill diskutera, komma med förslag eller bara följa debatten. Om minst 100 personer skriver under ett förslag före slutdatumet så skickas det vidare till berörd nämnd som ett informationsärende. När nämnden har behandlat ärendet

publiceras svaret på Malmöinitiativet.

Förslaget om att Malmö stad ska utlysa klimatnödläge

Den 13 mars 2019 lämnade Katri Frankenstein in ett förslag på Malmöinitiativet med rubriken ”Malmö stad - utlys klimatnödläge omedelbart”. I förslaget skriver hon att vi nu står inför mänsklighetens hittills största utmaning och att jorden i snabb takt håller på att bli en farlig plats för oss som lever här. Förslagsställaren anser att lokala myndigheter kan spela en avgörande roll i att nå en global krislösning och Sveriges kommuner kan föregå regeringen. I förslaget hänvisas till att 392 lokala myndigheter i världen, med över 34 miljoner invånare, redan har utlyst klimatnödläge och förslagsställaren vädjar att även Malmös styrande politiker gör detsamma och använder alla resurser som finns för att möta klimatkrisen.

Förslaget innehåller en vädjan om att kommunfullmäktige ska anta en motion med följande punkter:

1. Erkänner att vi befinner oss i ett klimatnödläge.
2. Erkänner att nödläget kräver massmobilisering och akuta genomgripande åtgärder på lokal, regional, nationell och internationell nivå.
3. Erkänner att nödläget varar tills världens nationer säkerställt att målet att den globala uppvärmningen inte passerar förödande 1,5 grader uppnås.
4. Ger kommunen i uppdrag att skyndsamt ta fram en klimatnödlägesplan och prioritera planen i kommunens strategiska arbete.
5. Fastställer att kommunen i klimatnödlägesplanen prioriterar att påverka andra kommuner och högre politiska nivåer att utlysa klimatnödläge.
6. Fastställer att kommunen i klimatnödlägesplanen prioriterar att samarbeta med andra kommuner internationellt och nationellt för att bygga upp kompetens och ta kompensatoriskt ansvar för en snabb omställning tills högre nivåer tar sitt fulla ansvar.
7. Fastställer att kommunen i klimatnödlägesplanen tar på sig att informera alla Malmöbor om klimatnödläget och samverka med lokala aktörer för en skyndsamt omställning.

Förslaget var tillgänglig för omröstning till den 17 juni 2019 och hade då samlat 878 röster. Därmed hade förslaget samlat de minst 100 röster som krävs för att ärendet ska behandlas av berörd nämnd.

Andra initiativ om att utlysa klimatnödläge

Den 27 maj 2019 publicerade Sydsvenskan en artikel om initiativet om att utlysa klimatnödläge. I artikeln intervjuas Roger Hildingsson, statsvetare vid Lunds universitet med fokus på miljö- och klimatfrågor. Han säger att ”Det starka klimatengagemanget är välkommet och motiverat. Men om glappet mellan ambition och åtgärder blir för stort kan det uppfattas som enbart en symbolhandling och i värsta fall till och med få ett löjets skimmer över sig”. Han konstaterar vidare att ”det är en utmaning för den samlade miljörelsen att kraftfullt argumentera för det brådskande allvaret i frågan utan att skapa motstånd till klimatomställningen”.

I artikeln rapporteras även att Storbritannien som första land utlyste ett nationellt klimatnödläge i maj i år. Det innebar dock inga bindande åtaganden, utan en uppmaning om att skärpa klimatmålen och införa en cirkulär kretsloppsekonomi.

Sedan dess har bland annat EU-parlamentet och kommunstyrelsen i Lund fattat beslut med innebörden att de erkänner att det råder klimatnödläge.

Stadskontorets bedömning

Klimatfrågans allvar

Uppvärmningen av jordens klimat är utan tvekan en av mänsklighetens största gemensamma utmaningar. Internationell forskning har visat att ett varmare klimat tillsammans med andra försämringar av miljön, såsom föroreningar och minskad biologisk mångfald, riskerar att kraftigt försämra livsbetingelserna på jorden. Det kan bland annat innebära utmaningar för vatten- och livsmedelsförsörjningen samt en större risk för extrema väderfenomen.

Relation till miljömål i Malmö stad

2009 antog kommunfullmäktige Miljöprogram för Malmö stad. I programmet konstateras det att uppnå ett hållbart samhälle är den största utmaning världen har ställts inför. Dessutom ställs fyra övergripande miljömål upp för Malmö som berör stadens klimatpåverkan, en god stadsmiljö, ett hållbart brukande av naturresurser och att det ska vara lätt att göra hållbara val. Målen är ambitiösa. Stadens mål om minskad klimatpåverkan anger exempelvis att ”År 2020 ska Malmö stads egen organisation vara klimatneutral och år 2030 ska hela Malmö försörjas till 100 % av förnybar energi”.

Arbetet med att uppnå Miljöprogrammets mål följs årligen upp av miljöförvaltningen i Miljöredovisningen. Miljöredovisningen för 2018 visar att utvecklingen är positiv inom flera områden, men att utvecklingen går för långsamt för att samtliga mål ska nås till år 2020 då miljöprogrammet löper ut (se ärende STK-2019-164).

Den 21 november 2019 beslutade kommunfullmäktige om Malmö stads budget för 2020 (STK-2019-1271). I budgeten gavs miljönämnden i uppdrag att ta fram ett nytt miljöprogram för Malmö stad för perioden 2021–2030. Det innebär att kommunfullmäktige kommer få ta ställning till vilka miljö- och klimatmål som ska gälla för staden fram till 2030. I budgeten angav kommunfullmäktige också ett antal mål för innevarande mandatperiod. Ett av dem är att ”Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser”. Samtliga nämnder och helägda kommunala bolag är ålagda att arbeta med detta mål. Detta mål och det nya miljöprogrammet kommer ange riktningen för Malmö stads framtida miljö- och klimatarbete.

Givet att Miljöprogrammets ambitiösa mål inte bedöms uppnås tillfullo till år 2020 anser stadskontoret att det är bättre att Malmö stad fokuserar sina ansträngningar på att uppnå de målen, och målen i det kommande miljöprogrammet, snarare än att utlysa klimatnödläge och ta fram en klimatnödlägesplan.

Stadskontorets samlade bedömning

Utifrån resonemangen ovan anser stadskontoret att det finns en risk att ett utlysande av ett klimatnödläge skulle uppfattas som symbolpolitik och därmed stjåla fokus från de ansträngningar som krävs för att uppnå målen i stadens nuvarande och kommande miljöprogram samt det mål som kommunfullmäktige angav i budgeten om minskade utsläpp.

Vid ett eventuellt utlysande av klimatnödläge måste man också beakta det samlade kommunala uppdraget som fastställs av riksdagen genom lagstiftning. Landets kommuner är enligt lag ålagda att bland annat tillhandahålla utbildning, socialtjänst, omsorg och vård samt arbeta med fysisk planering och miljö- och hälsoskydd. Att utlysa klimatnödläge får således inte medföra att kommunen åsidosätter sina övriga åtaganden.

Stadskontorets förslag

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser initiativet om att utlysa klimatnödläge som besvarat med vad som redovisas i ärendet och avge yttrande i enlighet med stadskontorets förslag.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör